Türkiye’de Borçluluk Görünümü

Haziran 2020

alBaraka BANKNOT

- **Genel Görünüm**
  - Kamu
  - Özel
  - Hanehalkı
- **Değerlendirme/Sonuç**

Türkiye'de borçluluk son yıllarda artsa da, oransal olarak küresel ve gelişmekte olan ülkeler ortalamalarına göre düşük seviyelerde.

Küresel Borç / GSYH

%

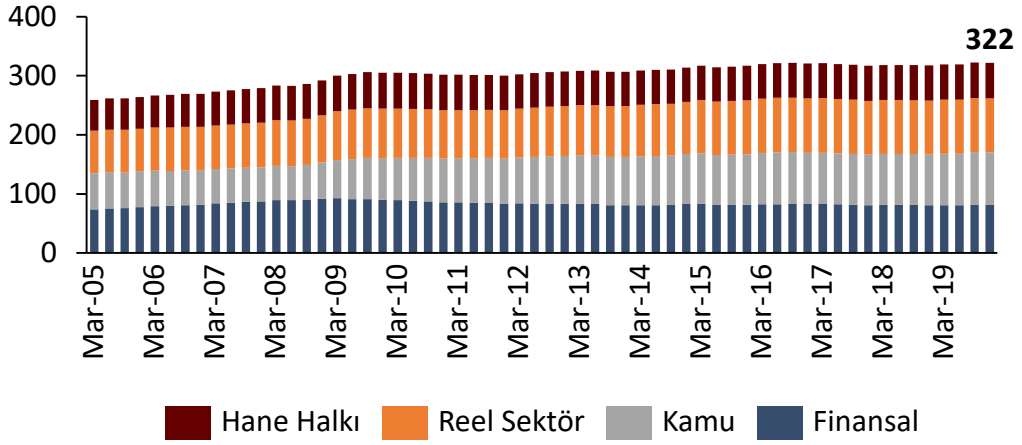

GOÜ Borç / GSYH

%

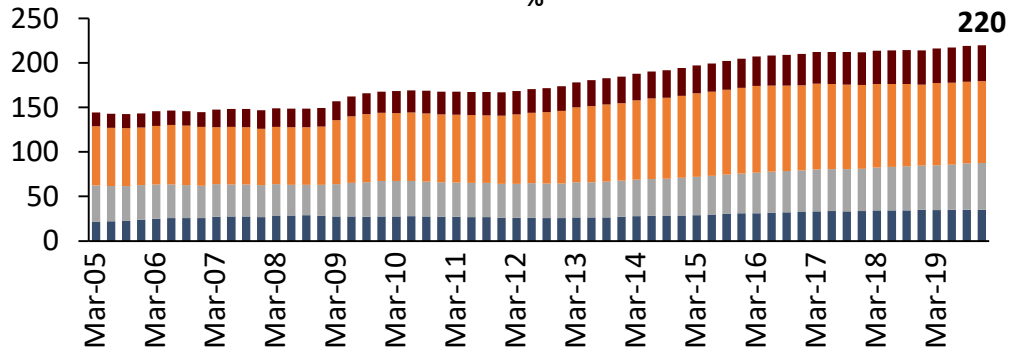

Borç / GSYH

%

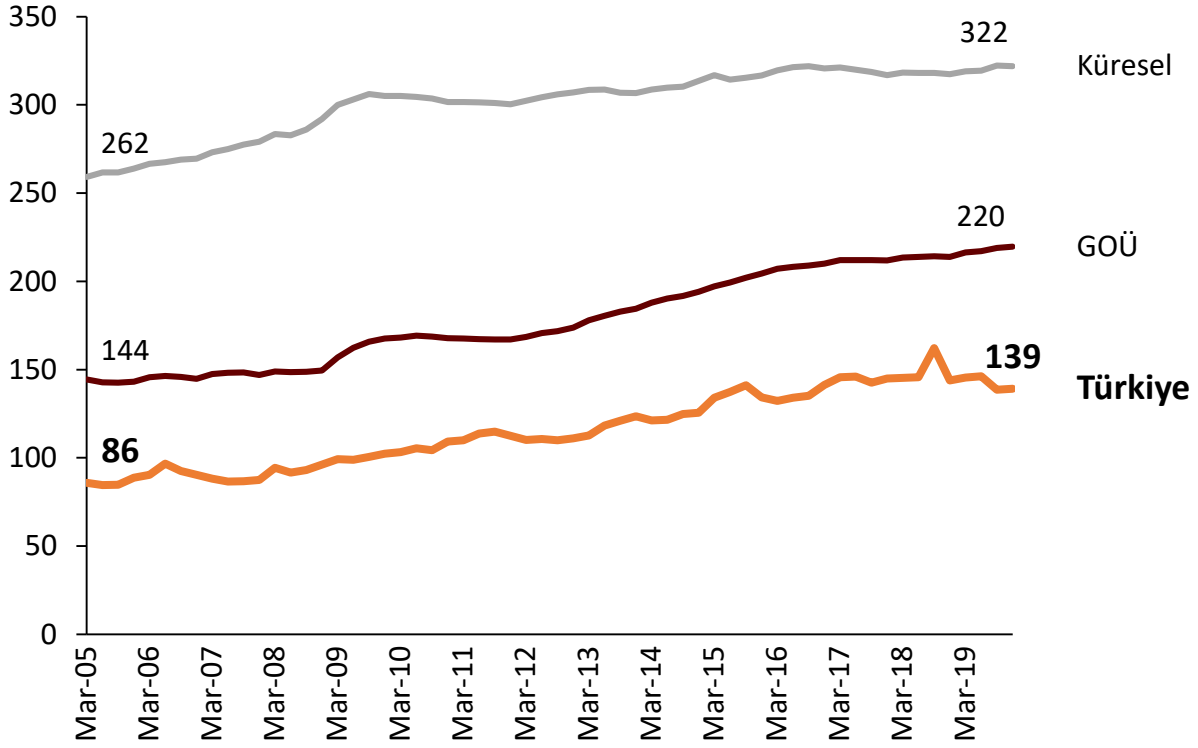

Kaynak: IIF

alBaraka BANKNOT

Türkiye - Borçluluk Genel Görünüm

Türkiye, toplam 1 Trilyon dolarlık borç ile GSYH'ye oranla %139'luk bir borçluluğa sahip.

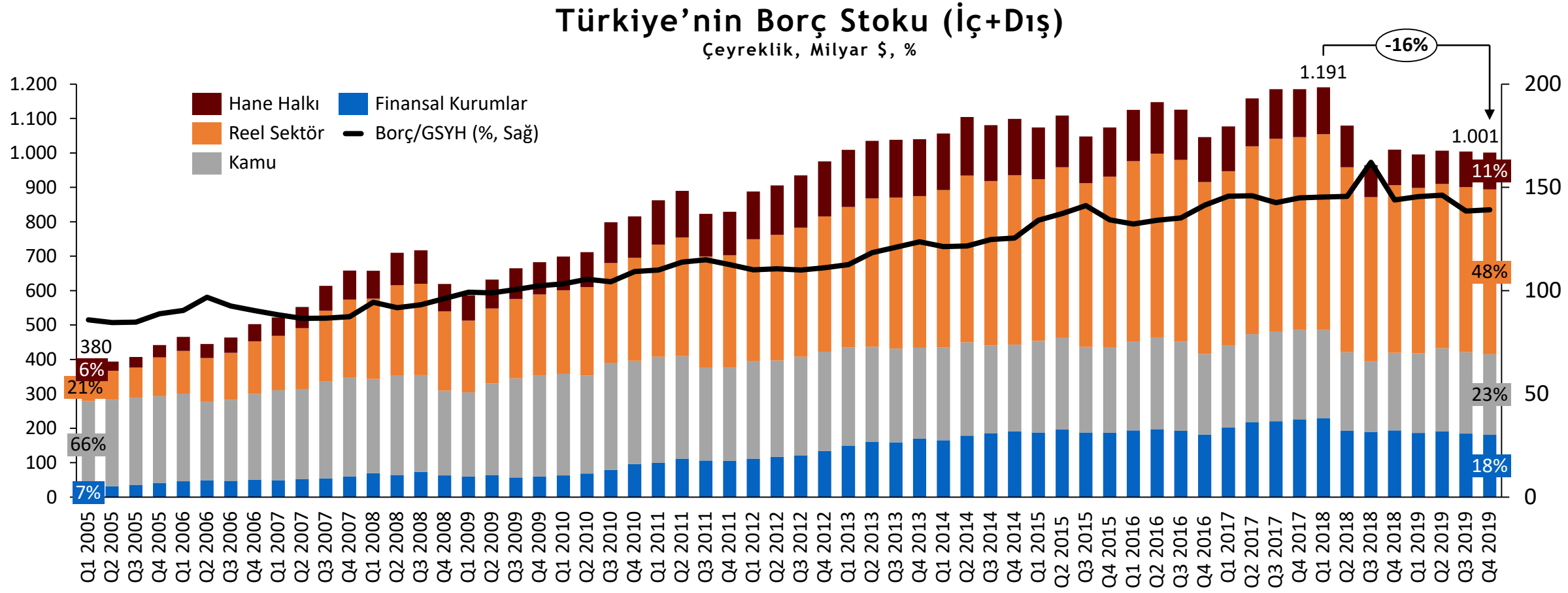

Kaynak: IIF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Toplam borç içinde dış borcun oranı yüzde 44 seviyesinde.

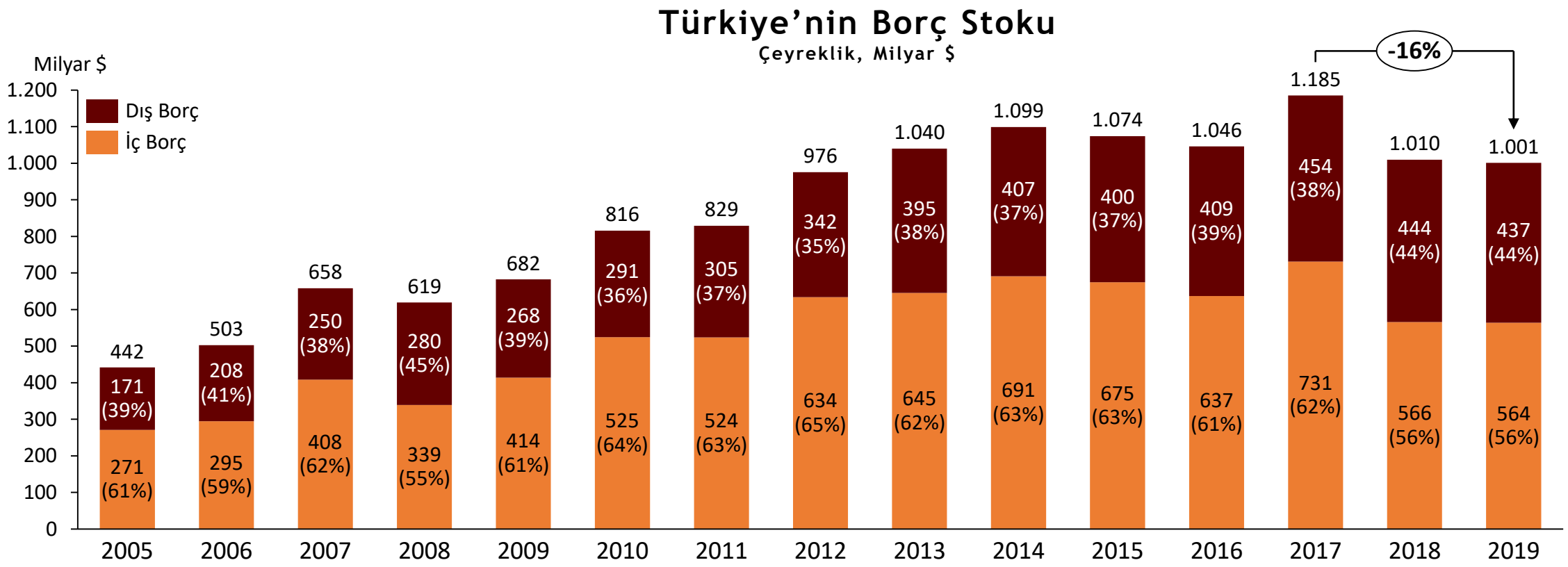

Kaynak: IIF(Kaynakta gösterilen toplam borçtan aynı kaynaktaki dış borç çıkarılarak iç borç bulundu.)

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Dış borçlarda FX oranı iç borçlara göre çok daha yüksek…

İç Borç - Kredi Döviz Kompozisyonu

Aylık, %

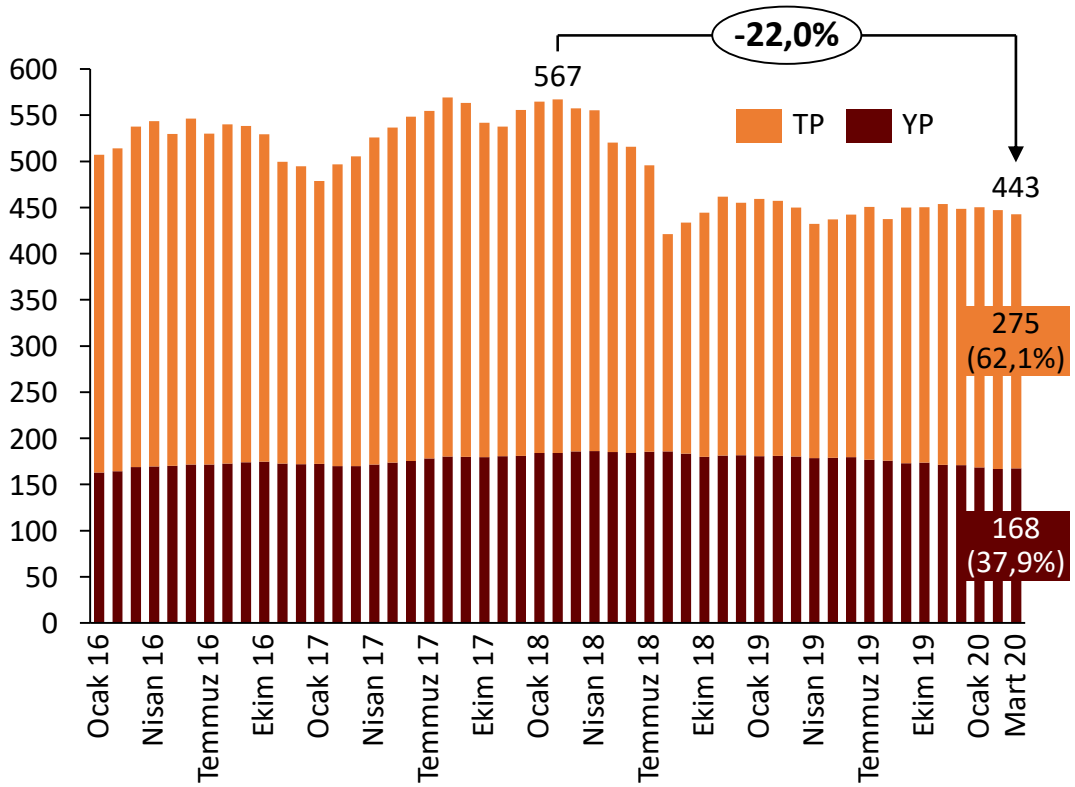

Dış Borcun Döviz Kompozisyonu

Yıllık, Para Birimlerine Göre, Milyar $

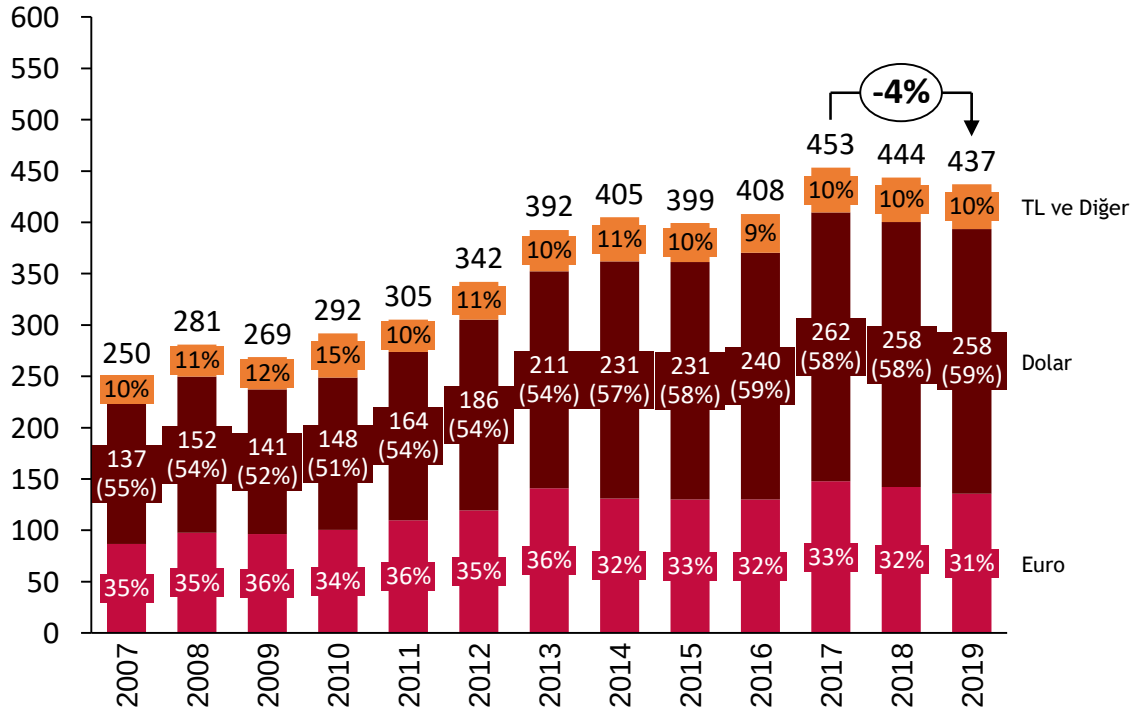

Kaynak: IIF, TCMB, BDDK

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

437 Milyar dolarlık dış borcun 313 milyarı uzun vadeli; 124 milyarı kısa vadeli…

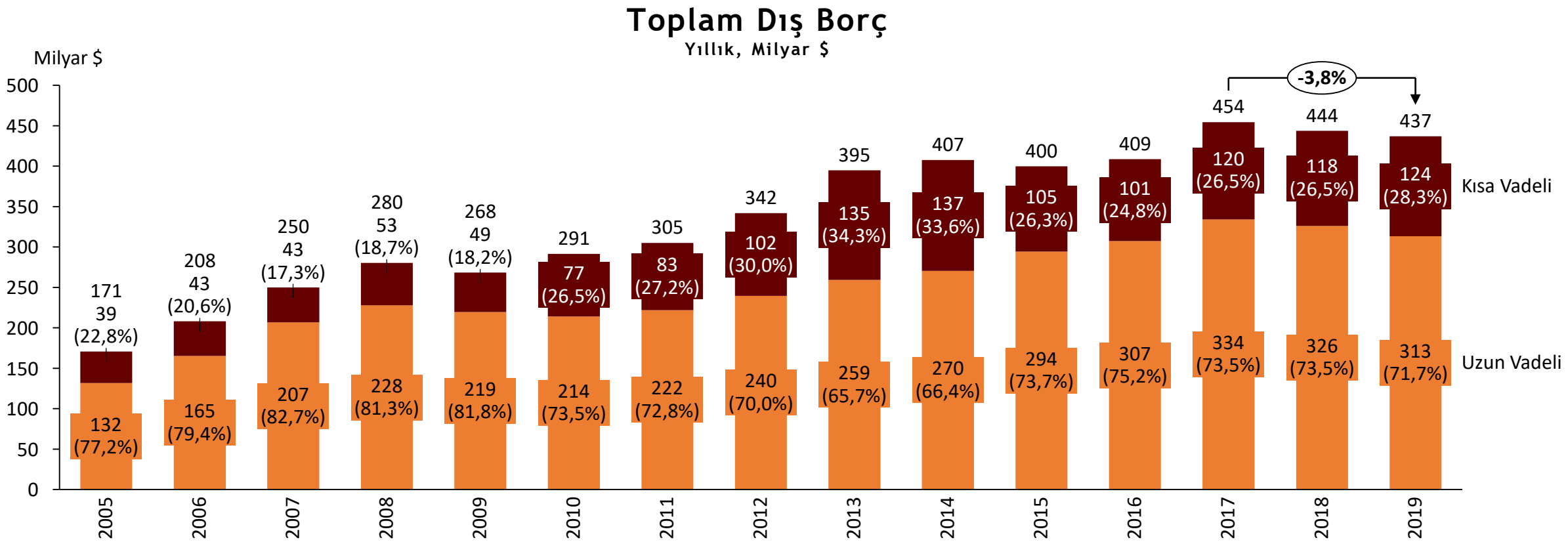

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

1 yıl içerisinde vadesi gelecek 169 Milyar dolarlık dış borç olsa da, kritik borçlar 68 milyar dolar…

Gelecek 12 Ay Dış Borç

Milyar $

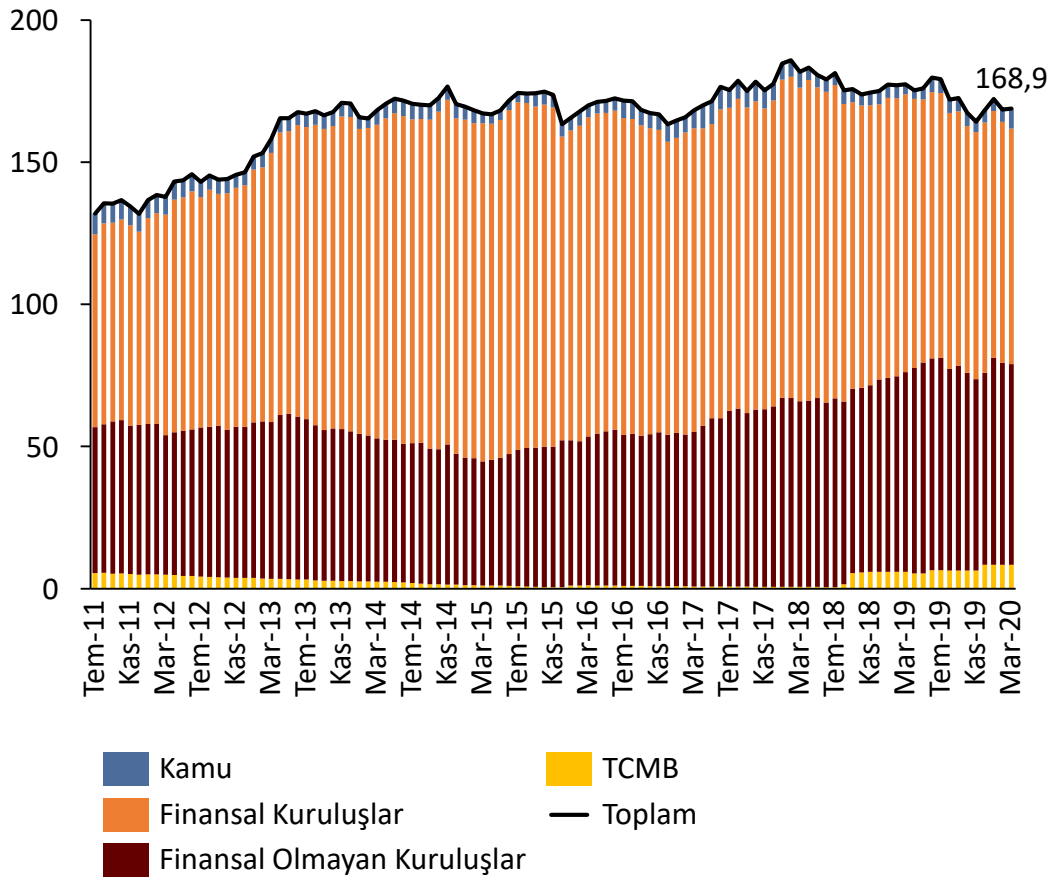

Dış Borç Kırılımları

Milyar $, Mart 2020

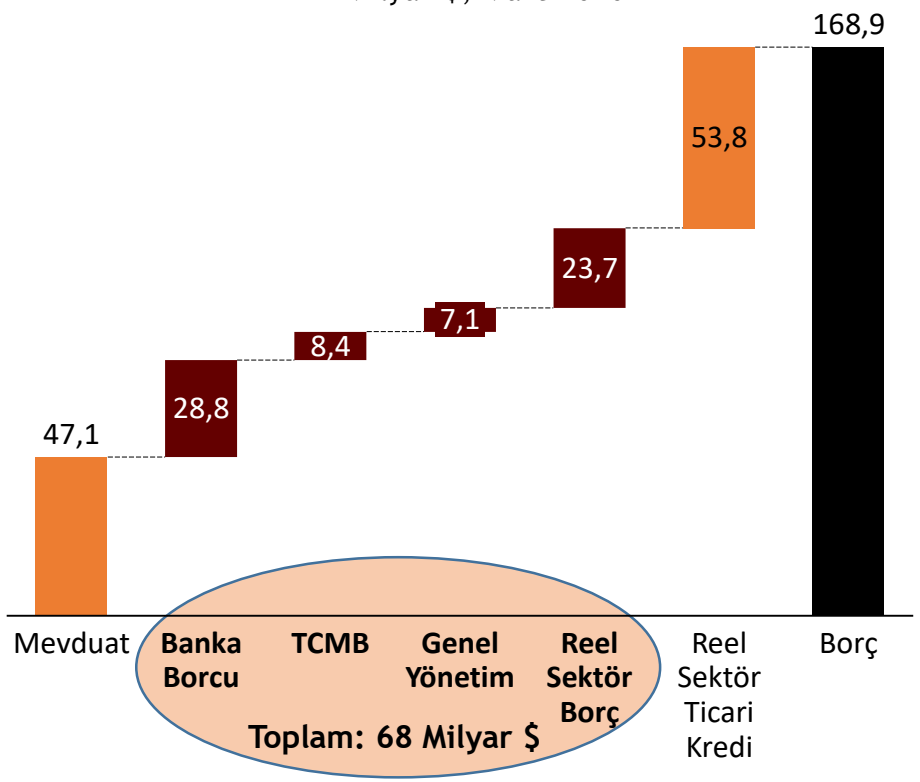

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

Türkiye - Dış Borç Ödeme Takvimi

Borç ödemelerinin yoğun olduğu dönemler geçti…

Özel Sektör Dış Borç Anapara Ödeme Takvimi

Milyar $

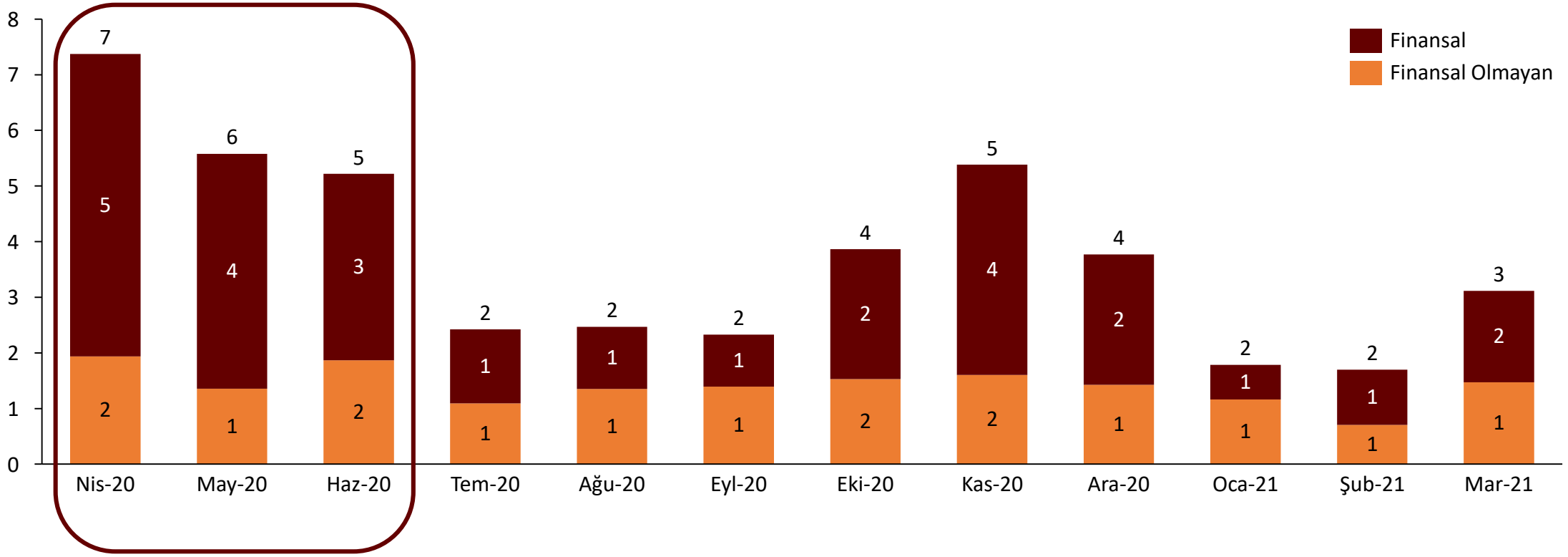

Kaynak: TCMB, HZM

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

- Genel Görünüm
  - Kamu
  - Özel
  - Hanehalkı
- Değerlendirme/Sonuç

Kamu borcu tarafında GSYH'ye oranla %33 ile Türkiye olumlu ayrışıyor..

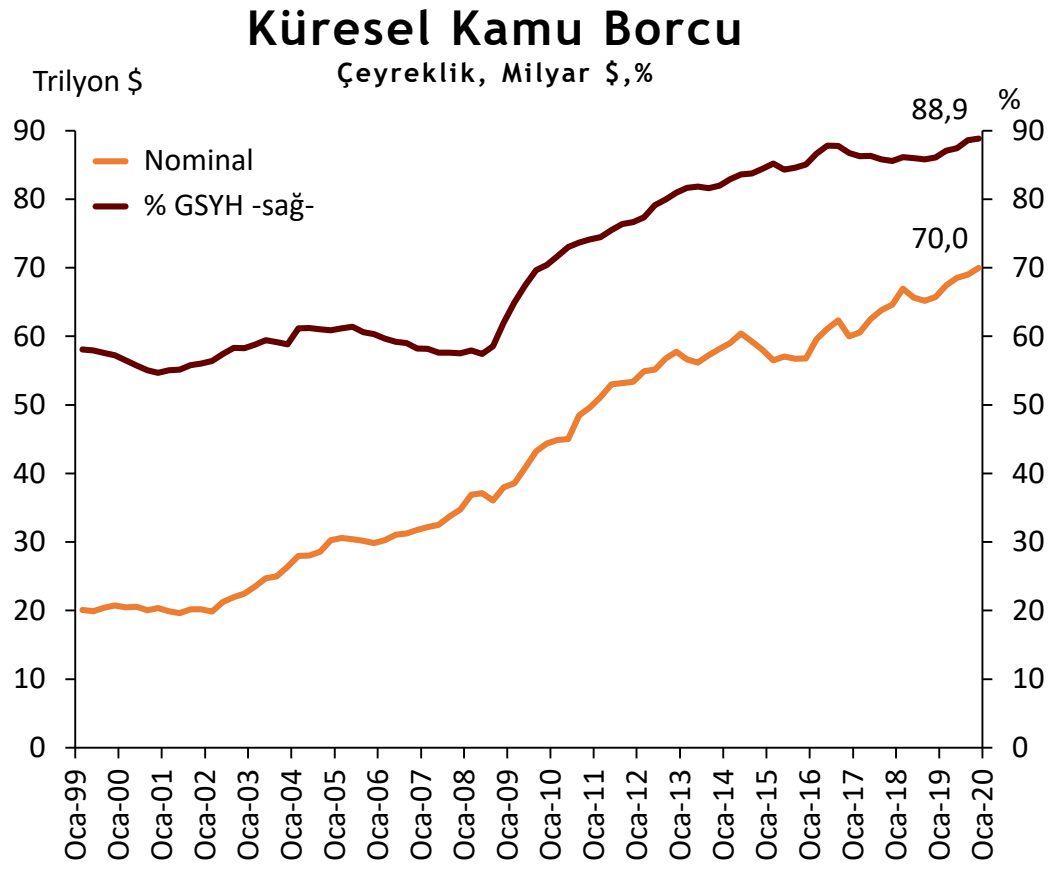

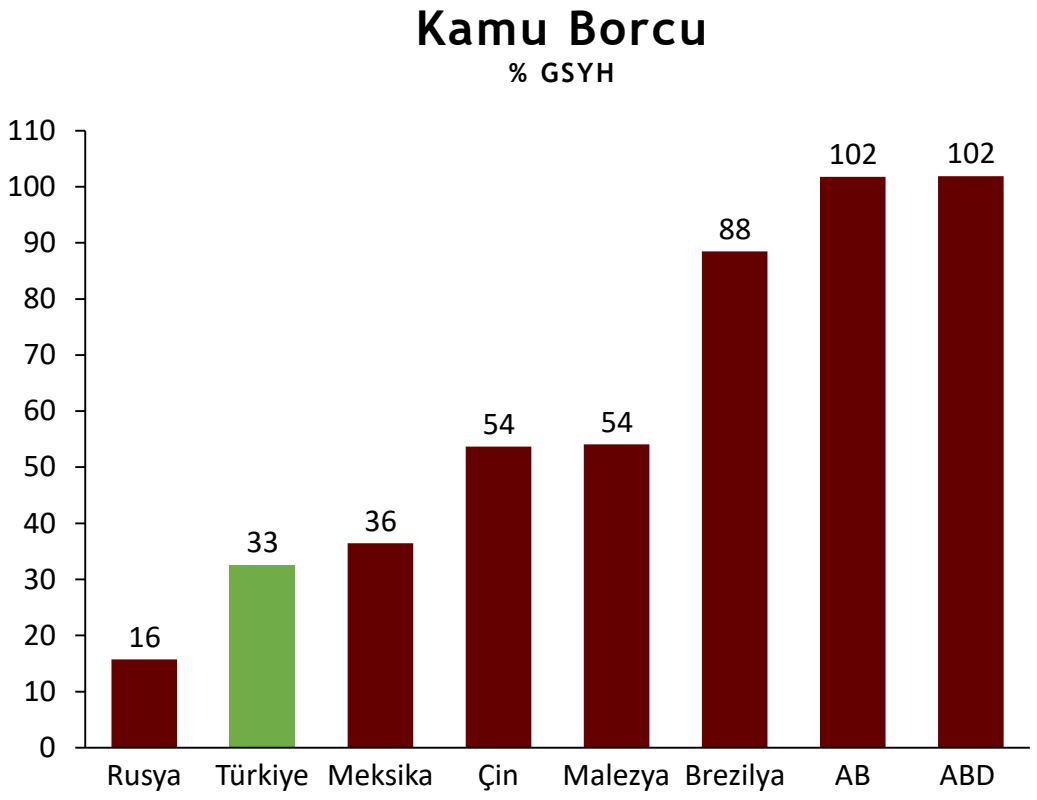

Kaynak: IIF

alBaraka BANKNOT

Kamu tarafında hem dünya hem EM ülkelerinin borcu giderek tırmanmakta..

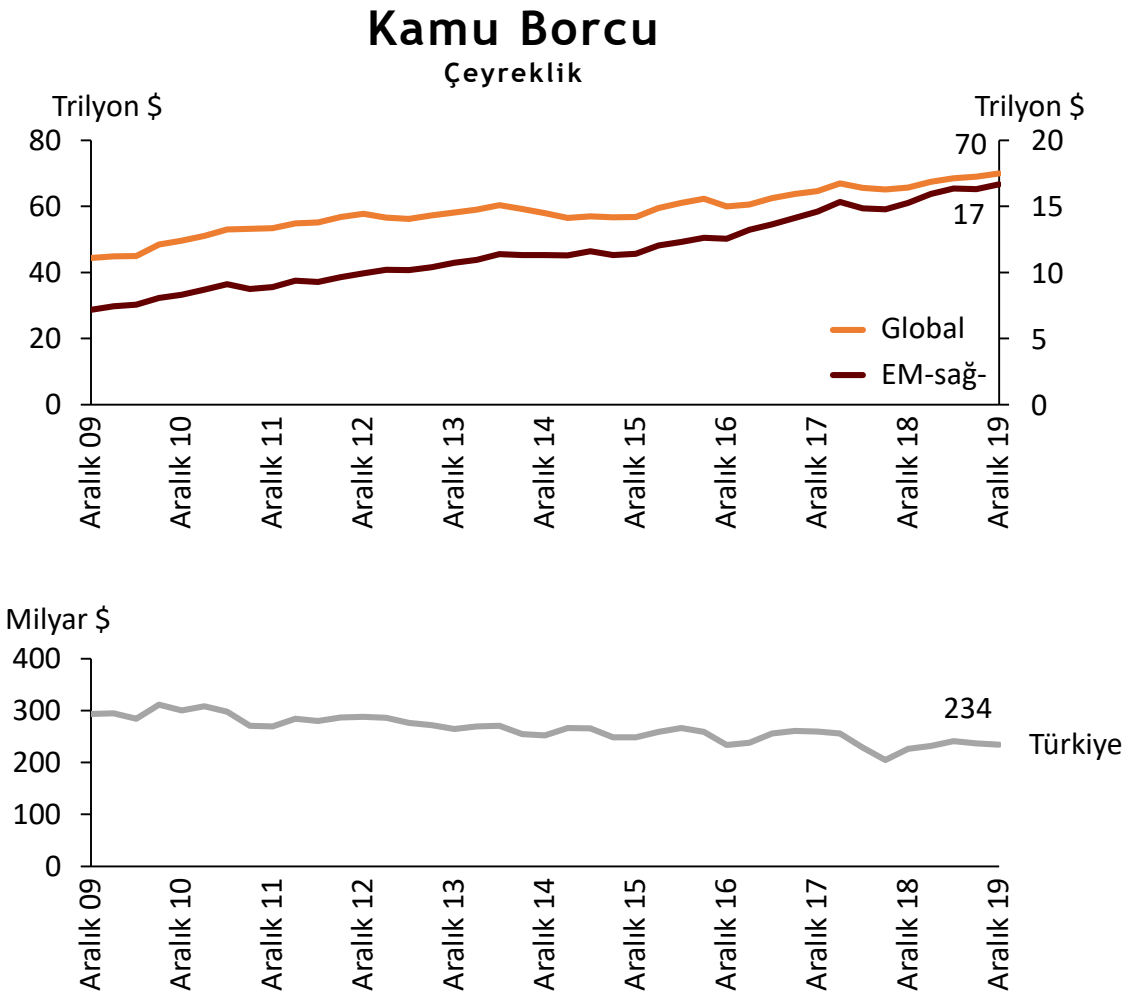

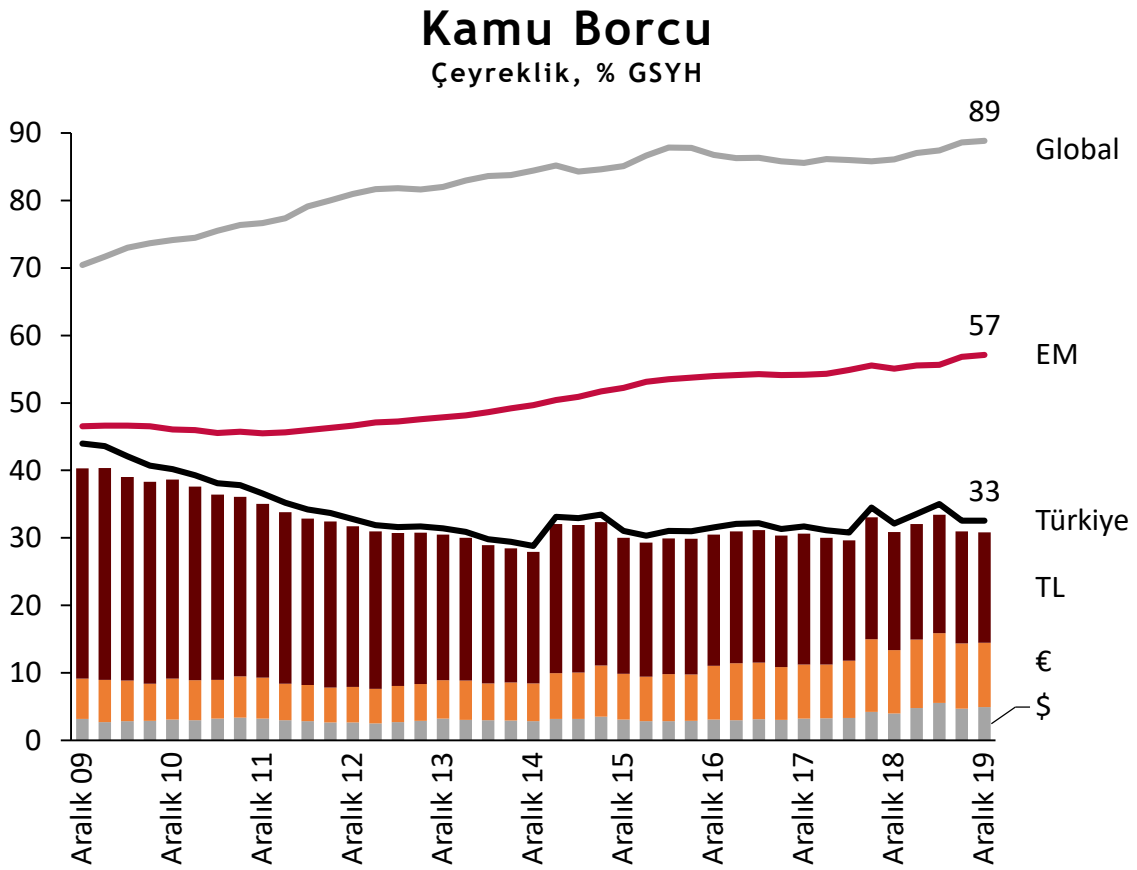

Kaynak: IIF

alBaraka BANKNOT

Türkiye - Merkezi Yönetim Borçluluğu

Kamu borcu son birkaç yıldır artsa da oransal olarak düşük seviyelerde…

Kamu Kesimi Borç Stoku

Çeyreklik, Milyar TL

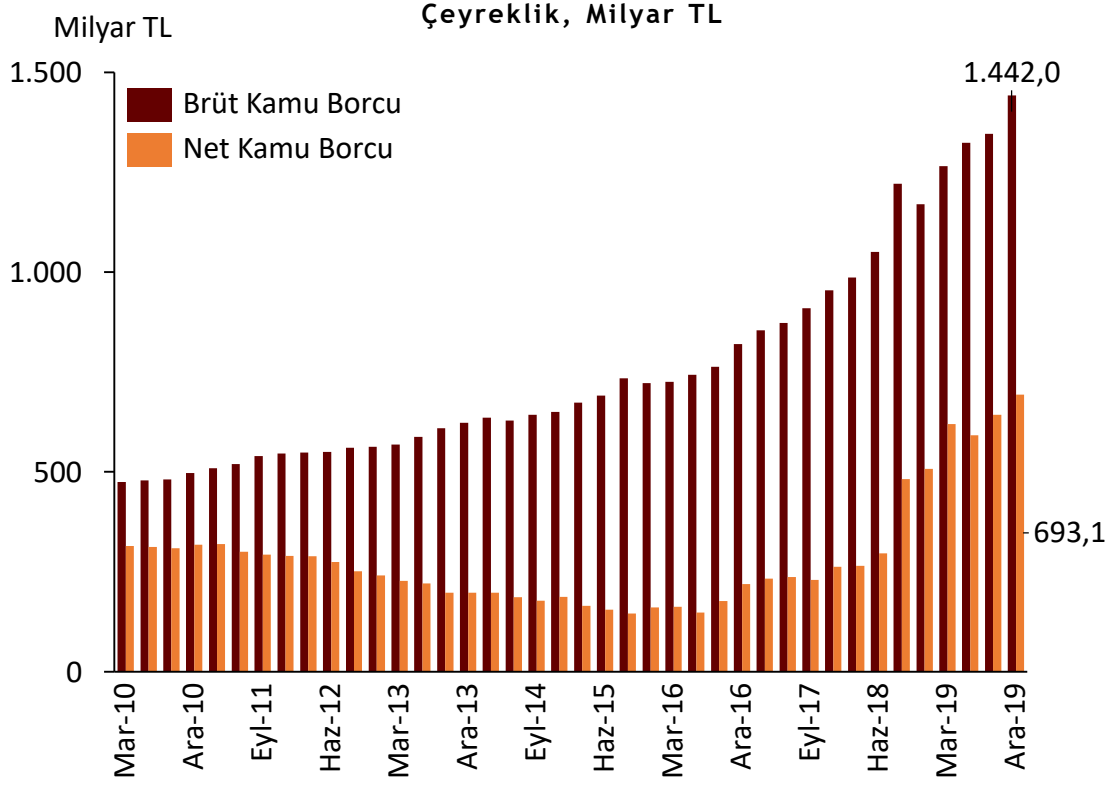

Merkezi Yönetim Borç Stoku

Çeyreklik, GSYH'ye % Oran

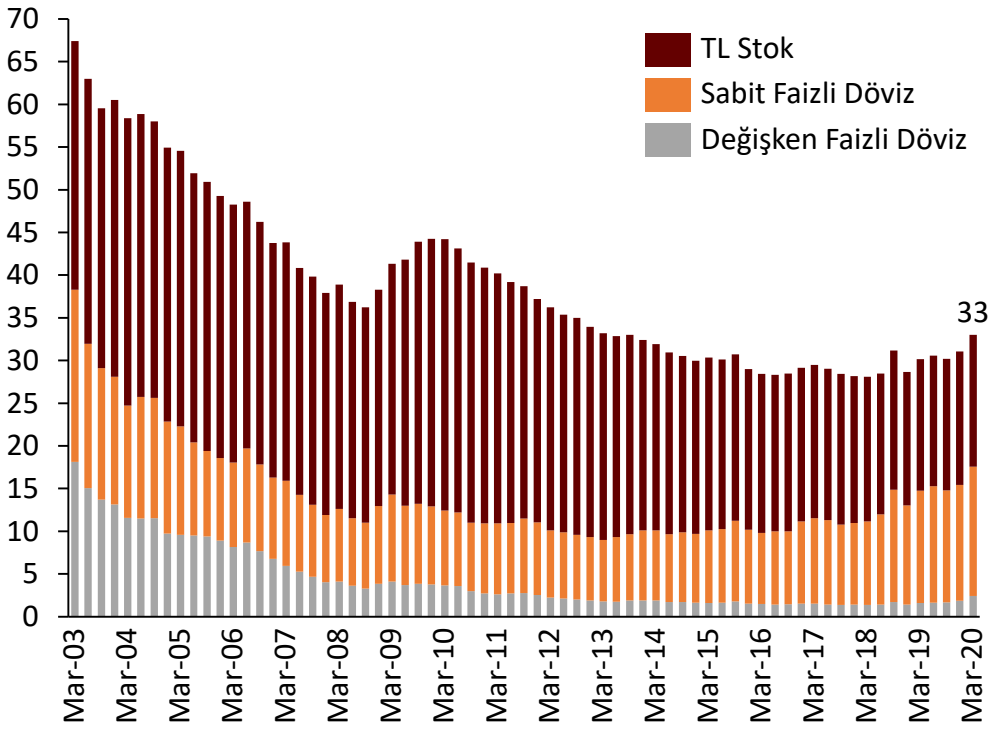

Kaynak: TCMB

alBaraka BANKNOT

- Genel Görünüm
  - Kamu
  - Özel
  - Hanehalkı
- Değerlendirme/Sonuç

Özel sektör borçluluğunun büyük kısmı reel sektörde ve uzun vadeli…

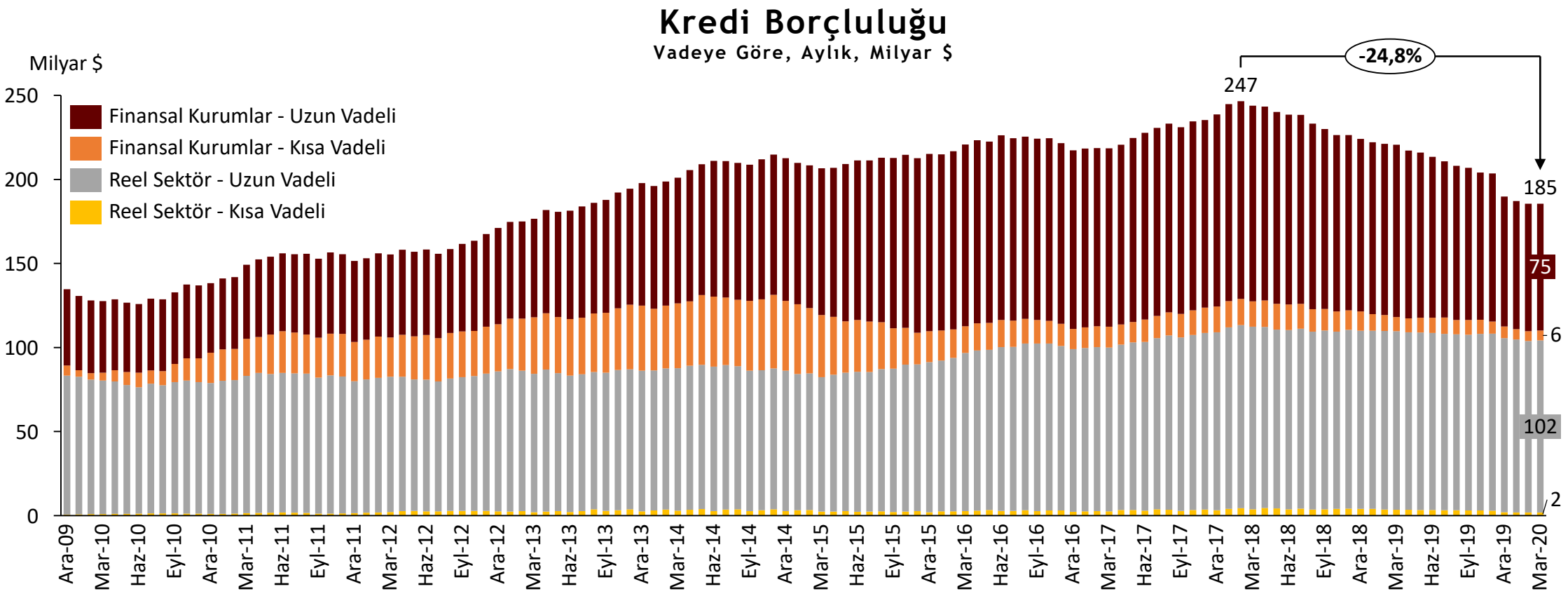

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Finansal kurumlar borçluluğunda da Türkiye rakiplerinden pozitif ayrışıyor..

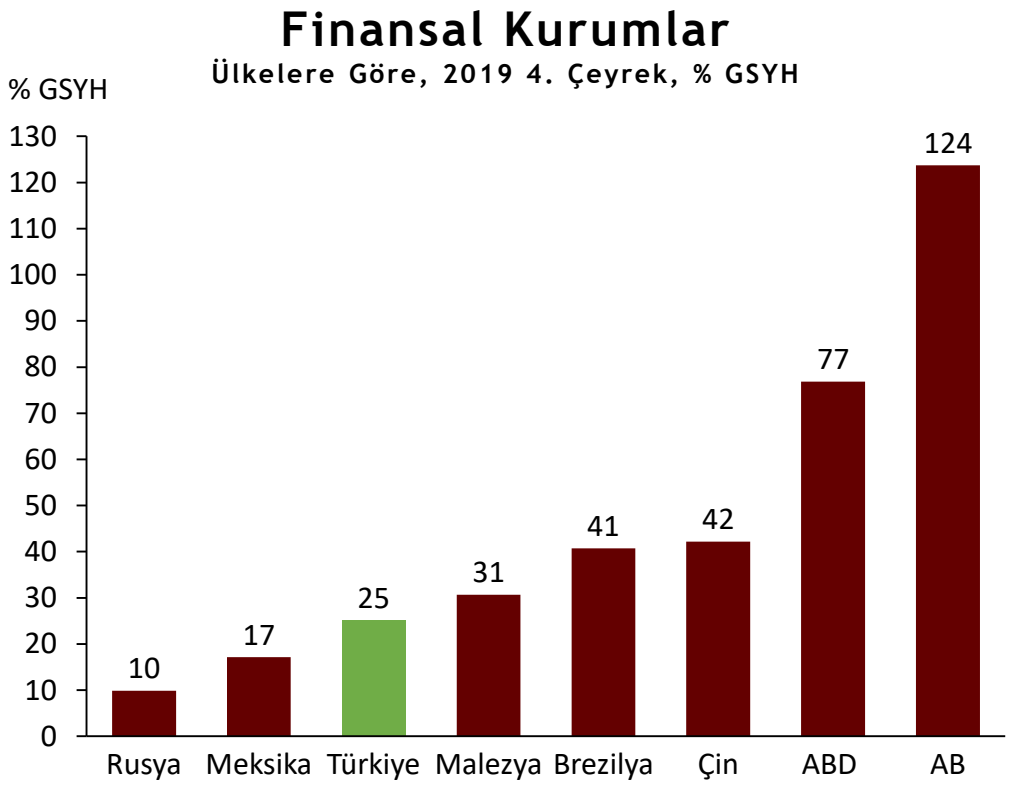

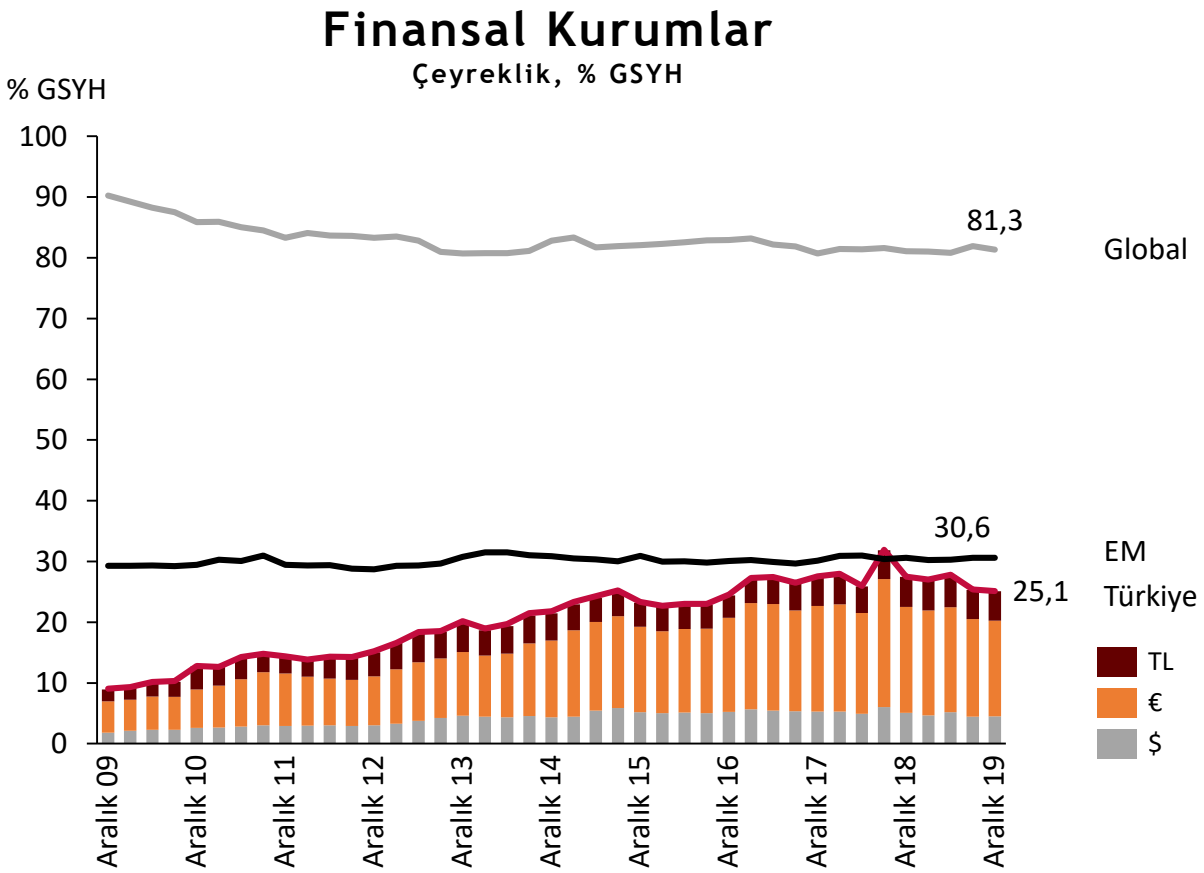

Kaynak: IIF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

Reel sektör borcu son yıllarda giderek artarken, çoğu EM ülkelerine göre yüksek seviyede..

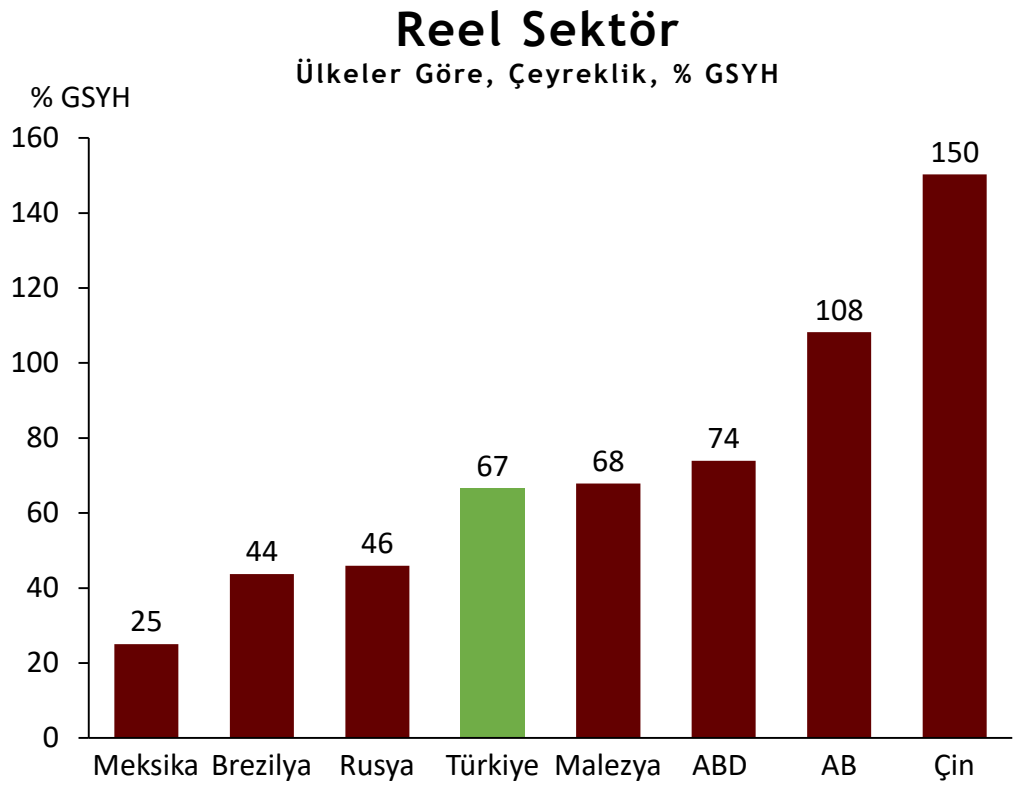

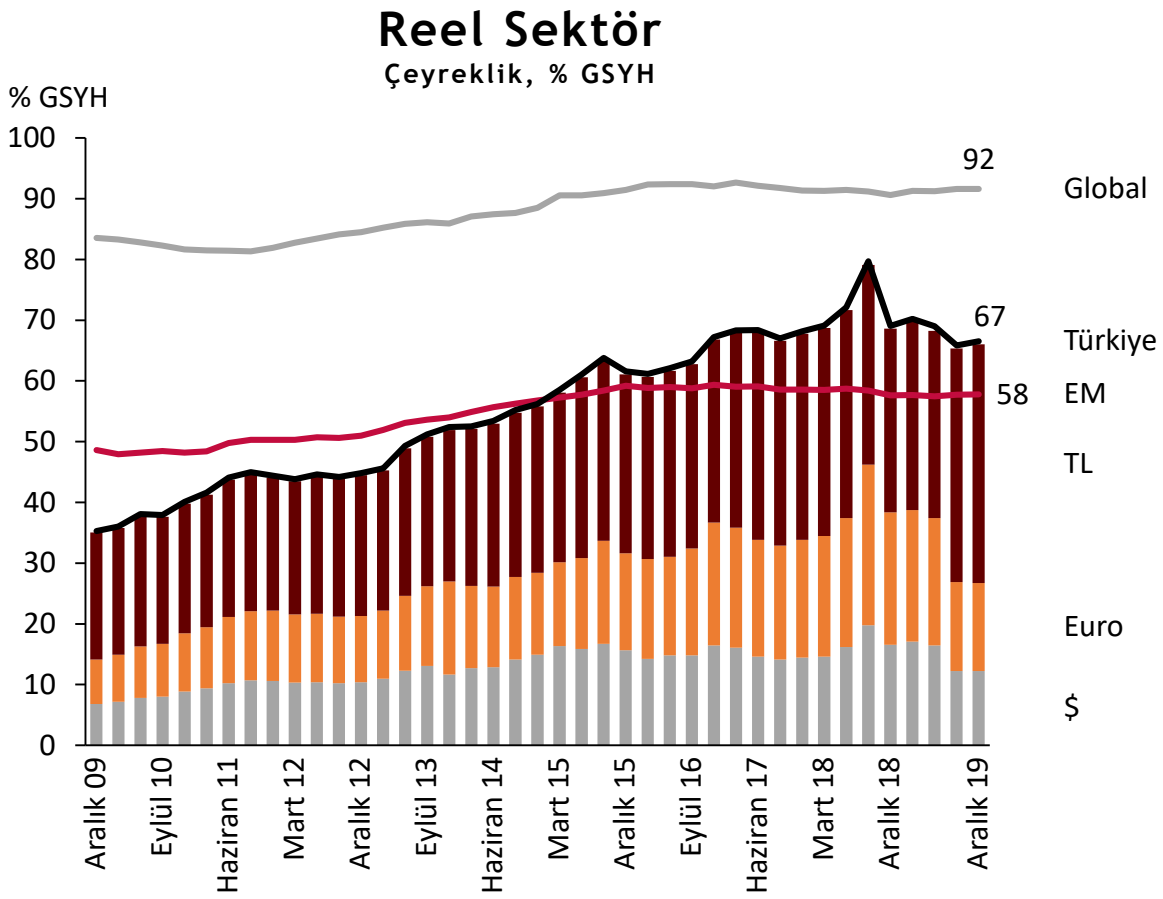

Kaynak: IIF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Reel sektörde döviz pozisyonu eksi olsa da kısa vadeli döviz pozisyonu pozitif durumda..

Finans Dışı Sektör Döviz Pozisyonu

Aylık, Milyar $

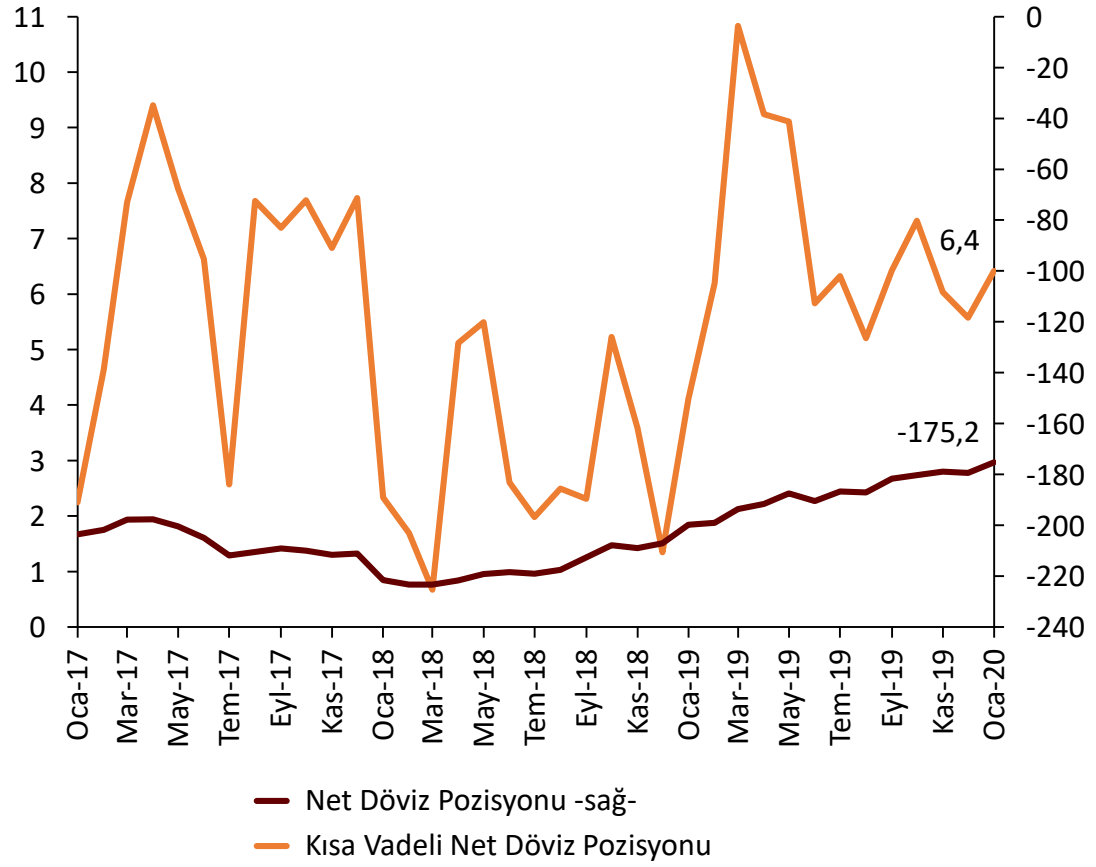

Bankacılık Döviz Pozisyonu

Haftalık, Milyar $

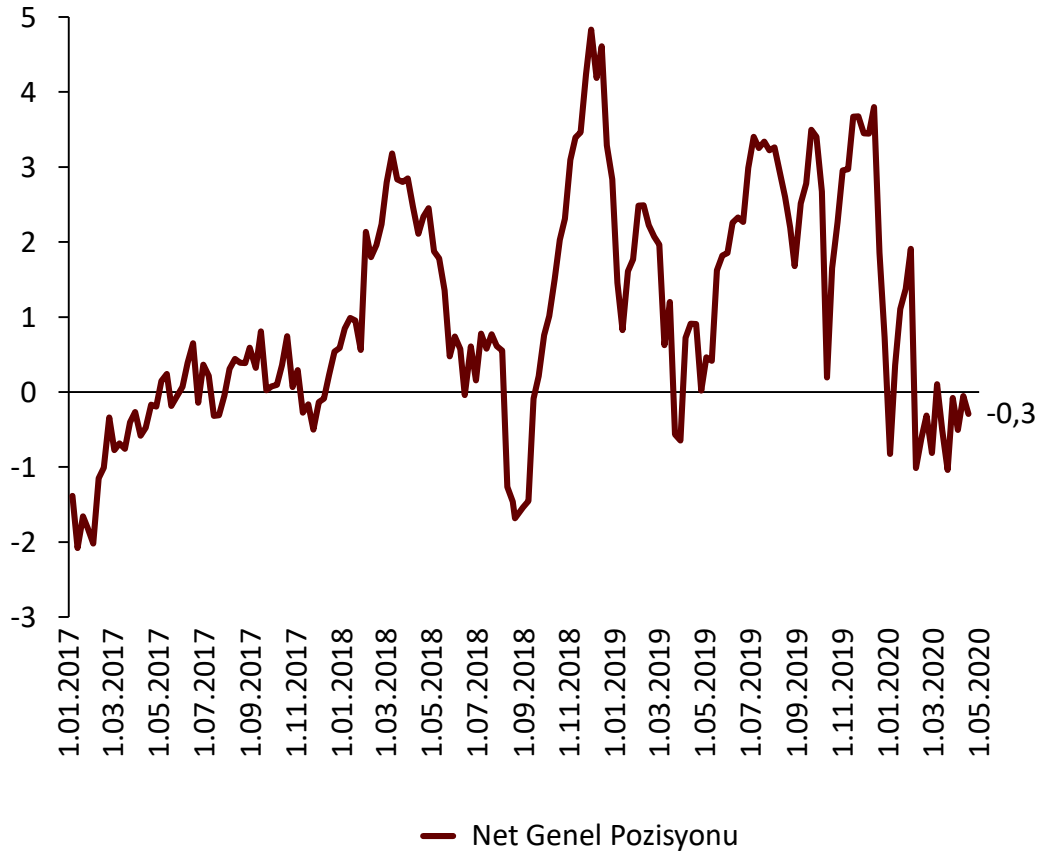

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

Türkiye - Dış Borç Çevirme Oranları

Özel sektörün borcu yüksek olsa da borç çevirmeleri dolayısı ile tüm borç için finansman gereksinimi oluşmamakta..

Dış Borç Çevirme Oranları
Aylık, Bankalar, %

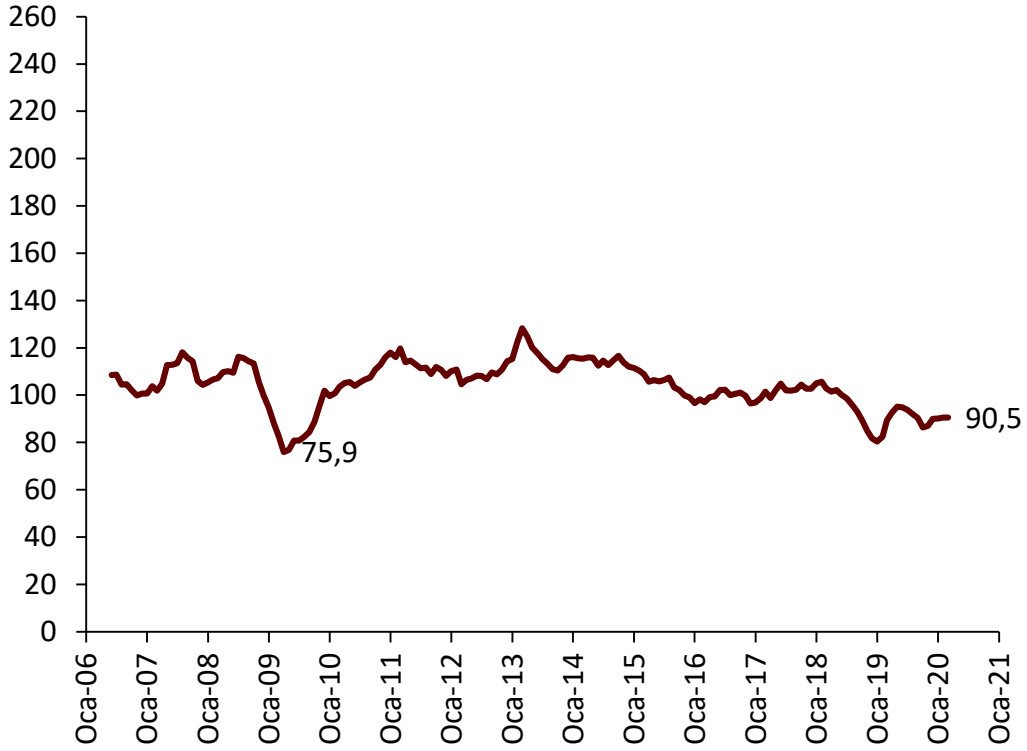

Dış Borç Çevirme Oranları
Aylık, Reel Sektör, %

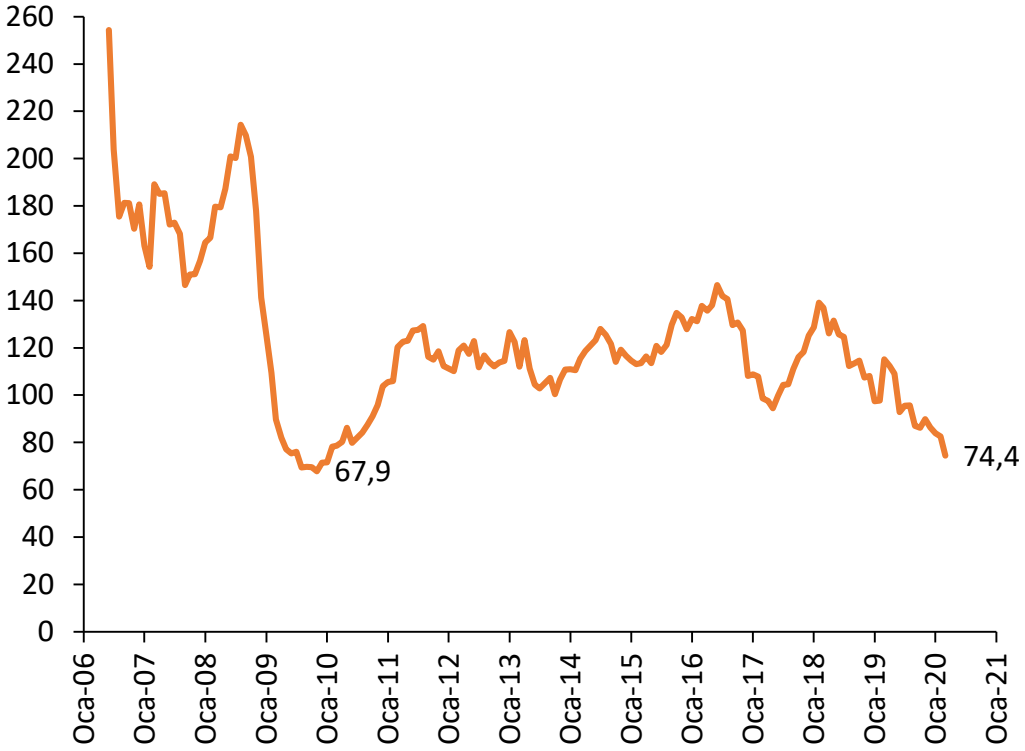

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

- Genel Görünüm
  - Kamu
  - Özel
  - Hanehalkı
- Değerlendirme/Sonuç

Hane halkı borçluluğunda Türkiye'nin durumu rakiplerine göre gayet iyi durumda...

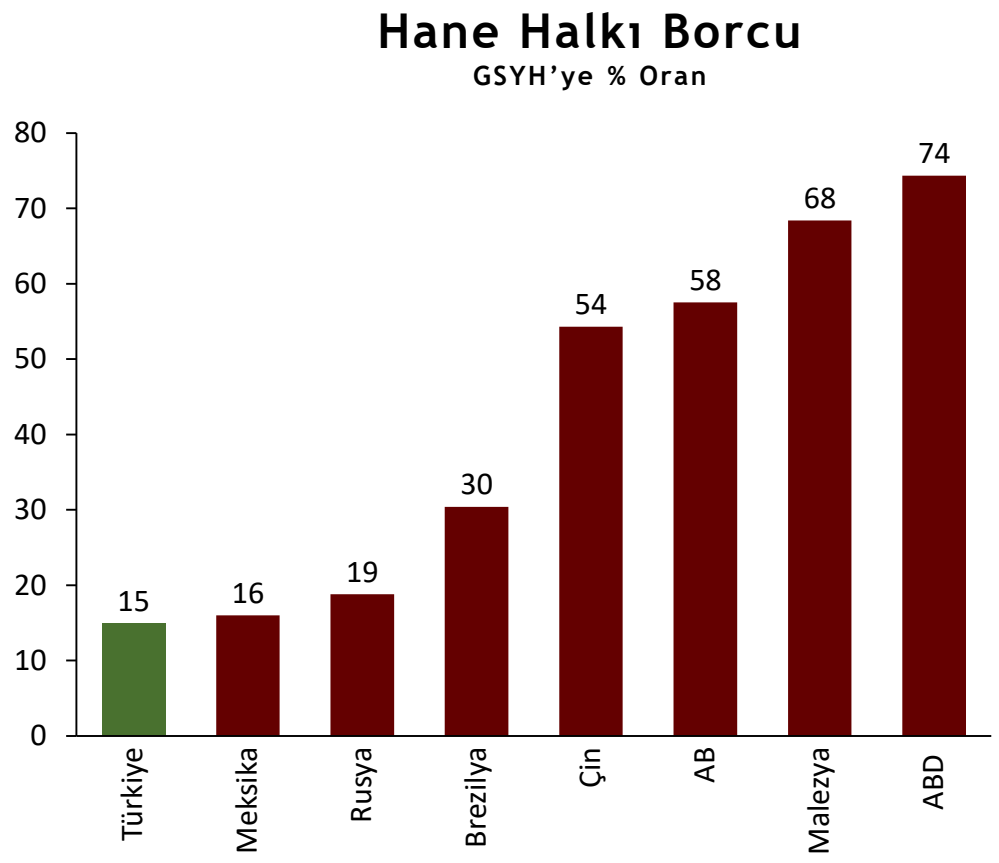

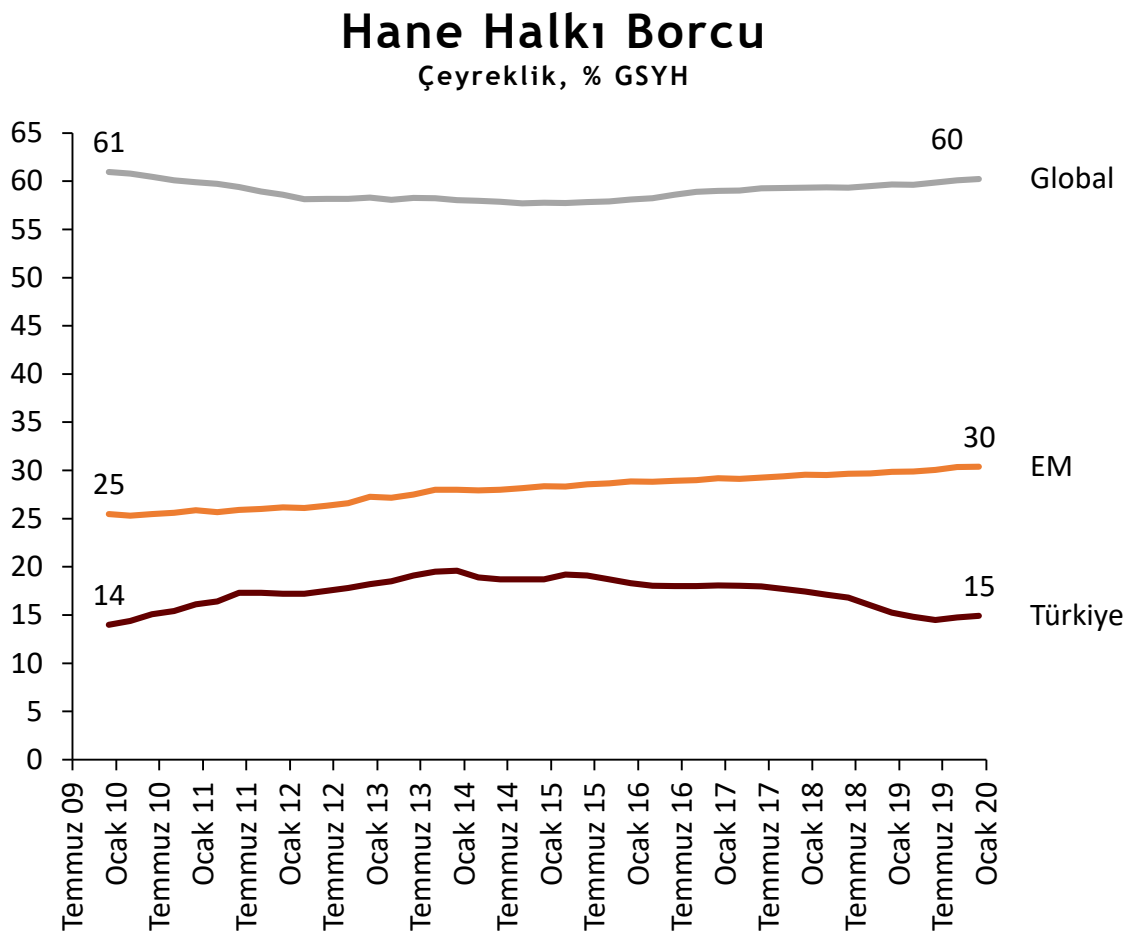

Kaynak: IIF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Oransal anlamda yüksek olmayan hane halkı borcunda kur riski mevcut değil..

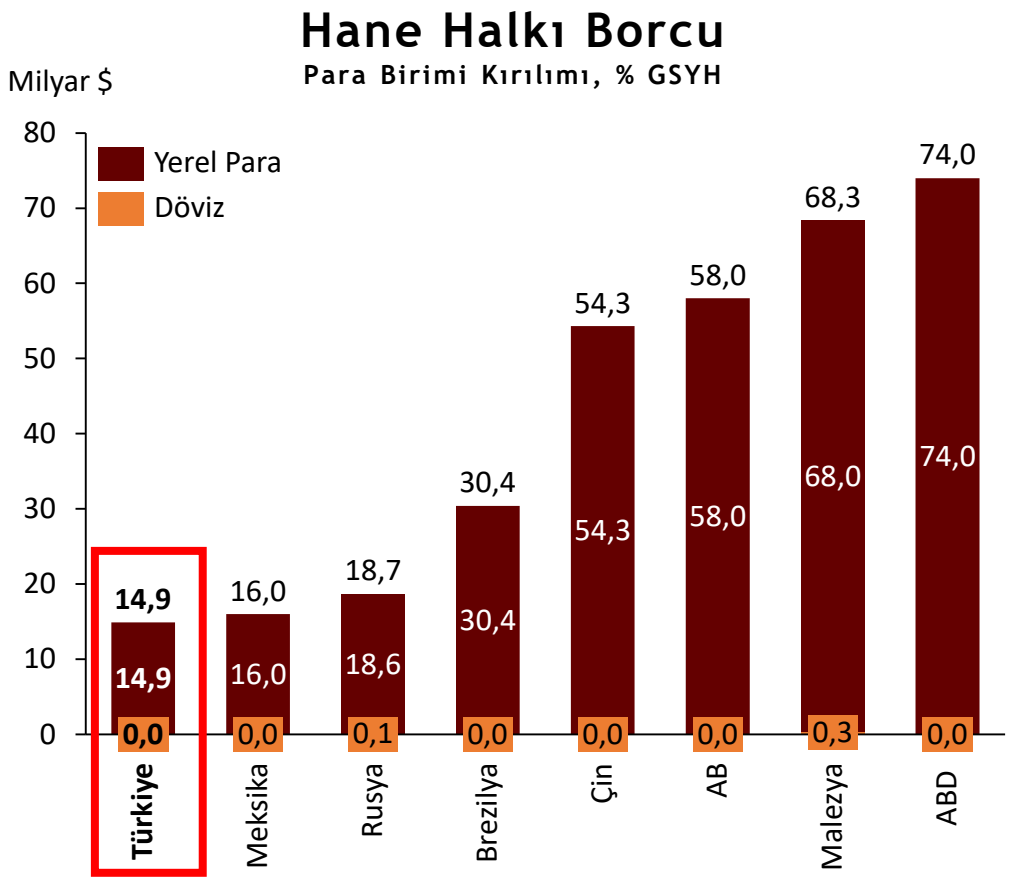

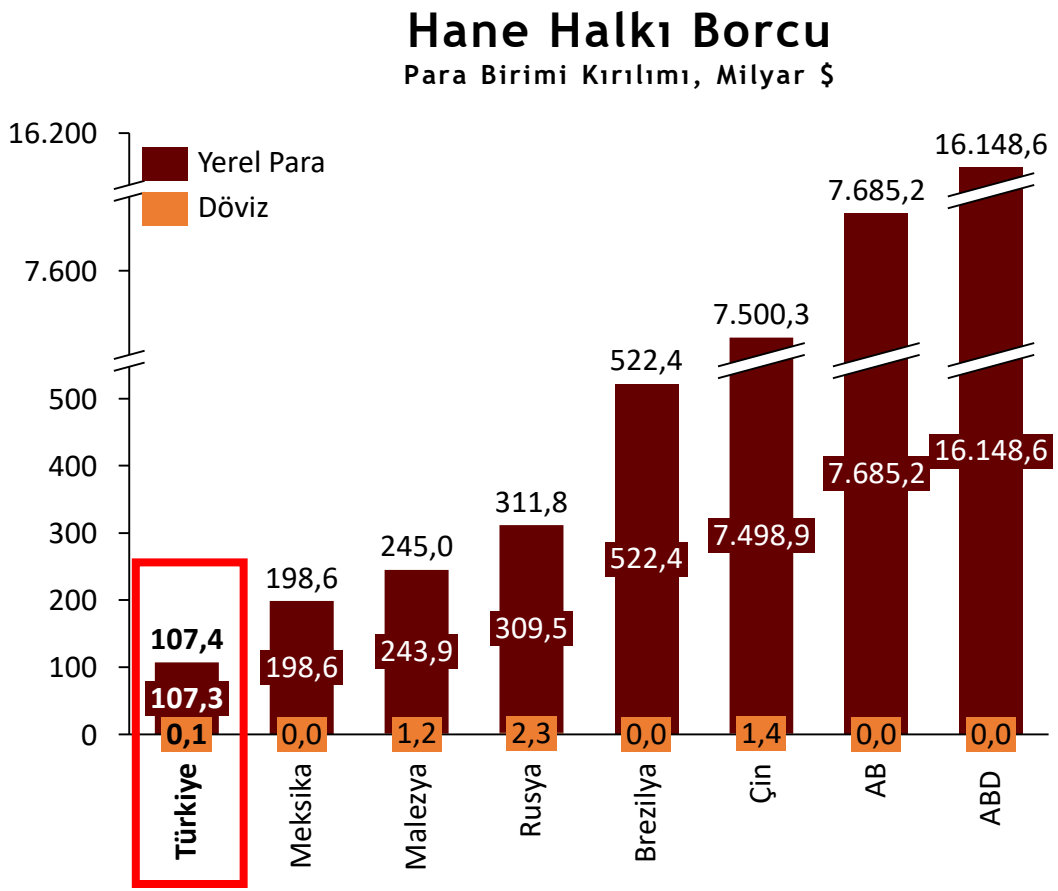

Kaynak: IIF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

- Genel Görünüm
  - Kamu
  - Özel
  - Hanehalkı
- Değerlendirme/Sonuç

Türkiye'nin toplam borcu 1 Trilyon dolar, dış borcu ise 437 Milyar dolar...

Borç Kompozisyonu

	Tutar (Milyar $)	GSYH'ye Oran
Kamu Borcu	234,2	%32,6
Finans Kurumları	180,8	%25,1
Finans Dışı Borç	478,8	%66,5
Hane Halkı	107,4	%14,9
Toplam Borç	1,001	%139

Dış Borç Kompozisyonu

Dış Borç	437 Milyar $
1 Yıllık Dış Borç	169 Milyar $
Döviz Kompozisyonu	%59 $, %31 Euro, %10 TL v.d.
Dış Borç Çevirme	%74,4 Reel Sektör, %90,5 Bankalar (Mart 2020)
Kritik Borç	68 Milyar $. Varsayım: %50 Borç Çevirme, Oluşabilecek Finansman İhtiyacı: 34 Milyar $.

Kaynak: Albaraka Türk Ekonomik Araştırmalar

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

Özel sektör borçluluğu ve Türkiye'nin kronik cari açık sorununa ek olarak azalan Merkez Bankası rezervleri, rezerv yeterlilik tartışmalarını gündeme getirmekte…

TCMB Rezervleri

Aylık, Milyar $

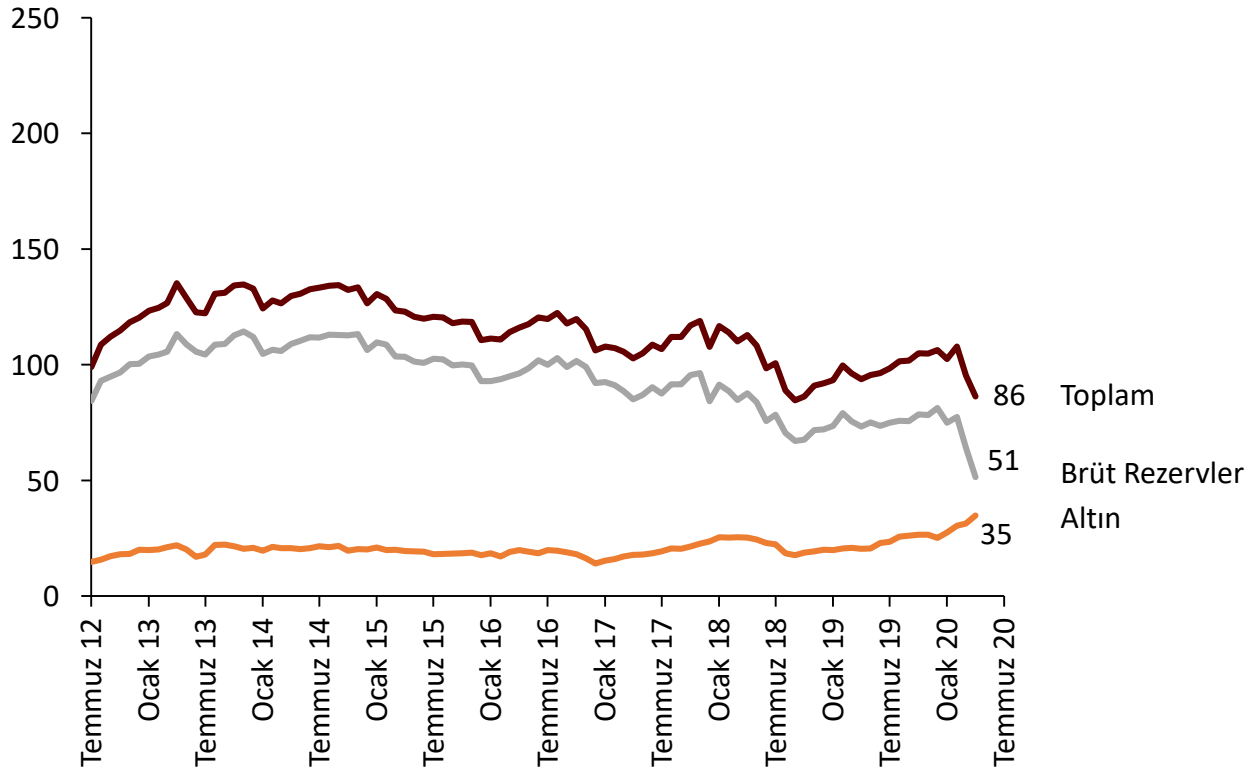

1 Yıl İçerisinde Vadesi Gelecek Borç

Aylık, Milyar $

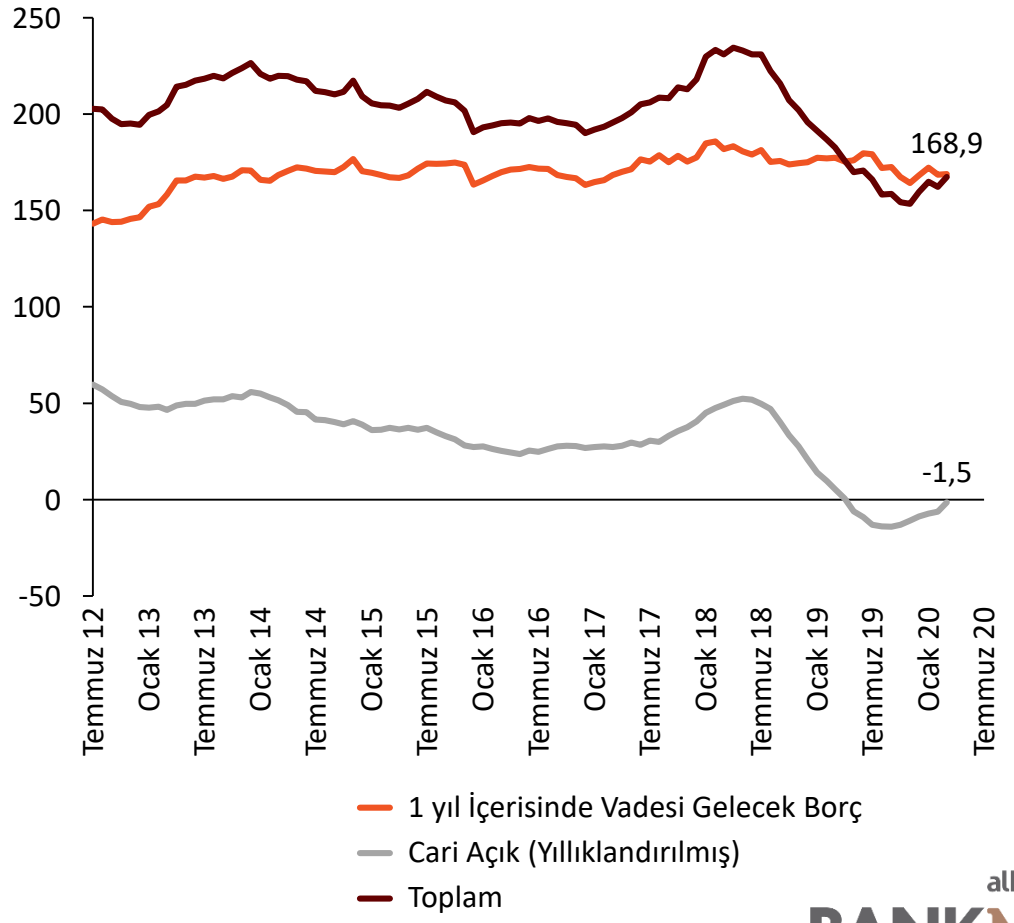

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Rezervin dış borca oranında Türkiye rakiplerinden geri kalmış durumda..

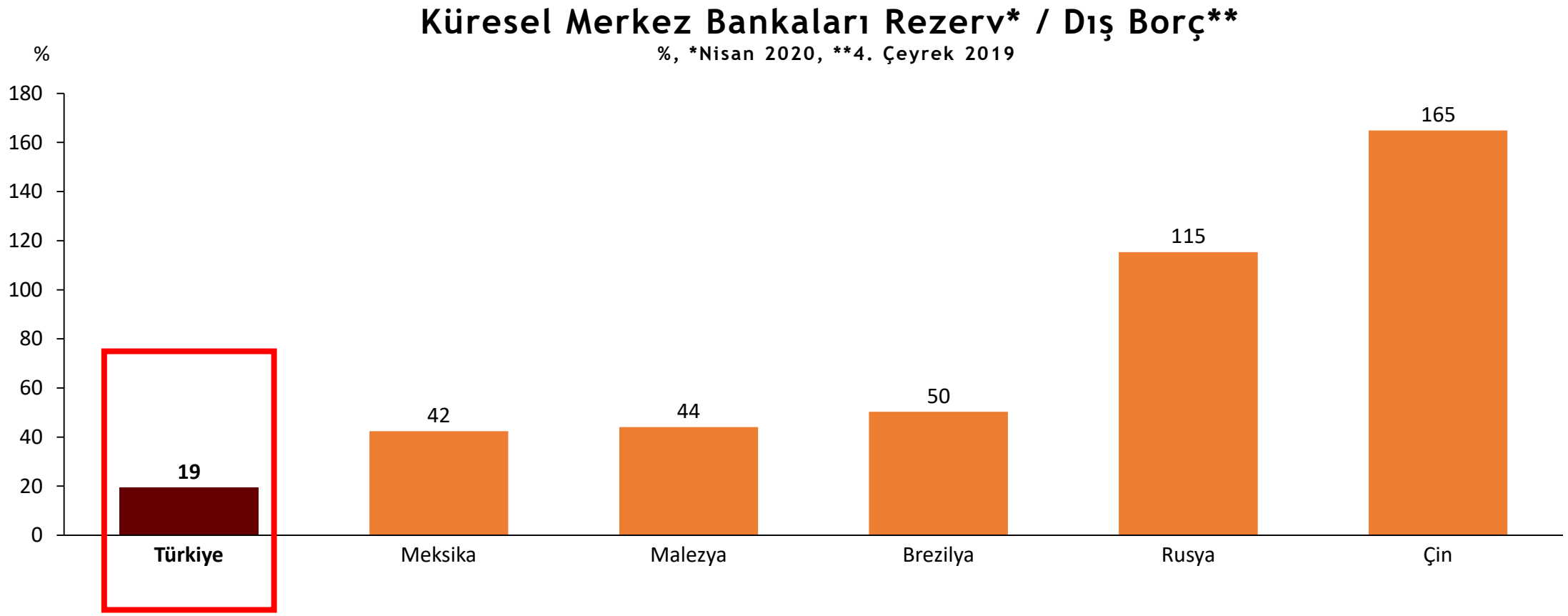

Kaynak: IMF

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

TCMB rezerv yeterliliklerinde, kimi göstergelerde eşik değerin üzerinde, kimisinde altında.. (1/2)

TCMB Toplam Rezerv/Kısa Vadeli Dış Borç

%, Eşik Değer %100

TCMB Toplam Rezerv/İthalat ve Hizmet Gideri*12

Eşik Değer: 3

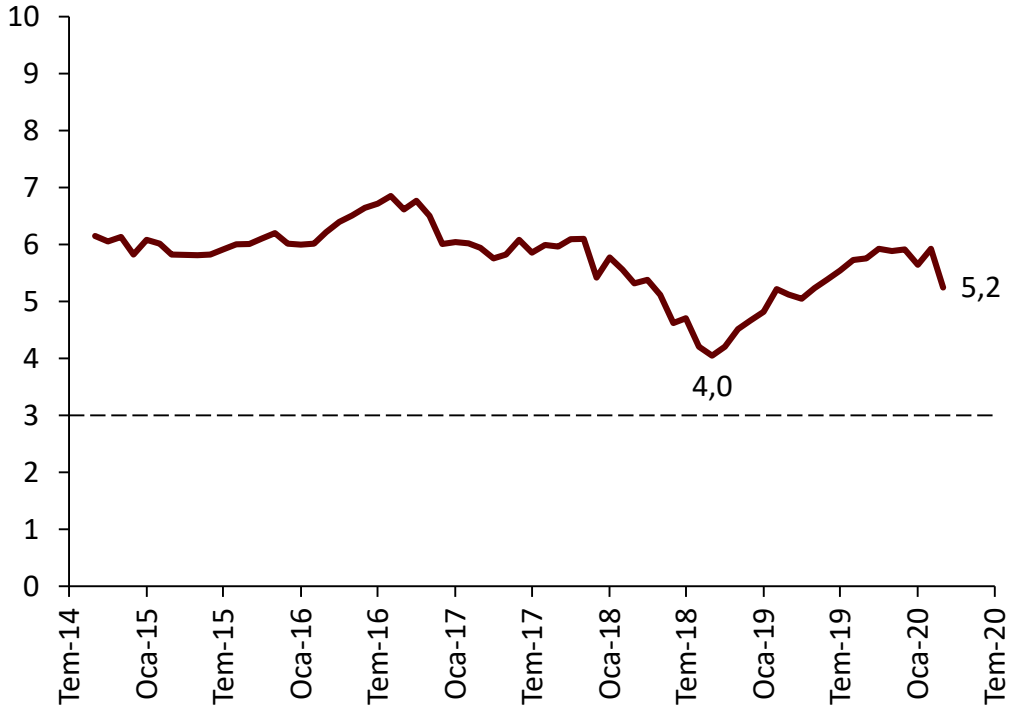

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Merkez Bankası rezerv yeterliliklerinde kimi göstergelerde eşik değerin üzerinde kimisinde altında.. (2/2)

	Milyar $	Mart 20
1	TCMB Toplam Rezervi	95.406
2	Geniş Para Arzı	442.635
3	İhracat ve Hizmet Geliri	242.997
4	İthalat ve Hizmet Gideri	218.199
5	Kısa Vadeli Dış Borç	168.884
6	UYP-Yükümlülükler-Portföy	120.241
7	UYP- Yükümlülükler-Diğer Yatırımlar	294.894
8	Diğer Yükümlülükler (6+7-5)	246.251

***IMF Rezerv Yeterlilik Oranı=** Toplam Rezerv/(Kısa Vadeli Dış Borç*%30+Diğer Yükümlülükler*%15+Geniş Para Arzı*%5+ İhracat ve Hizmet Geliri*%5

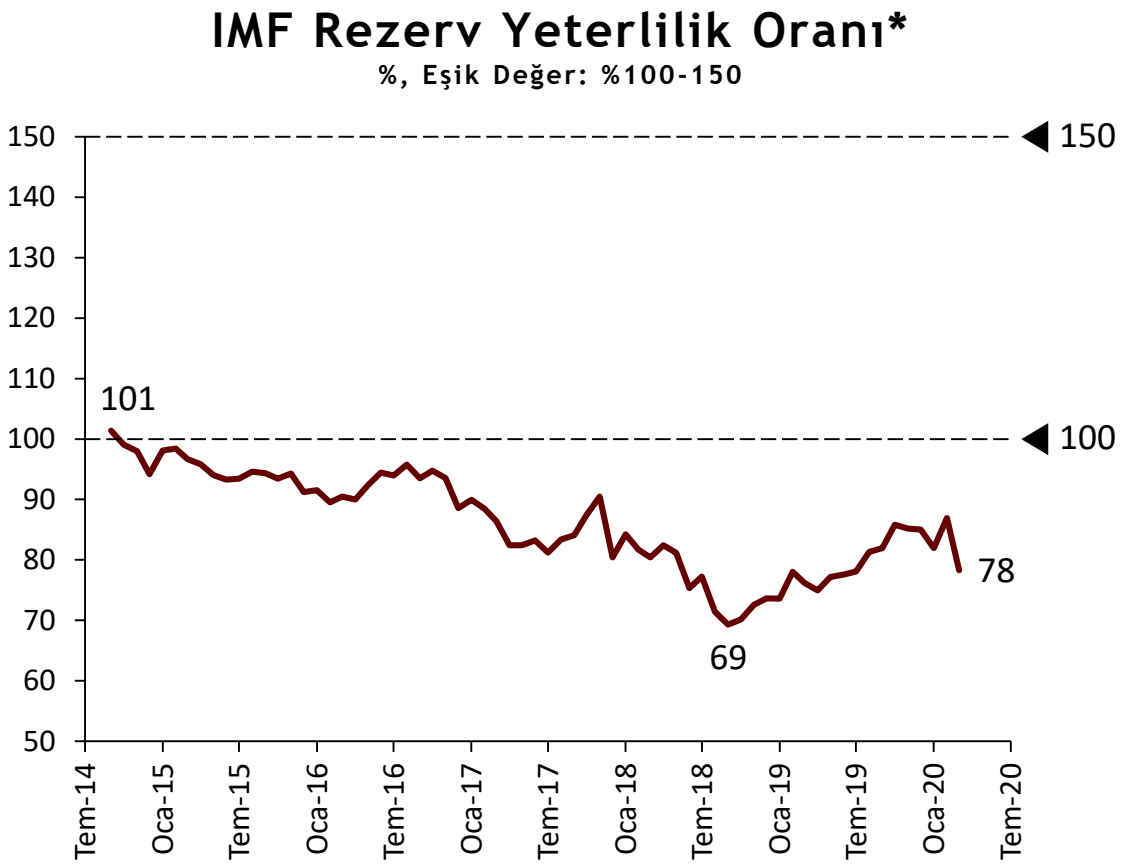

Kaynak: TCMB

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

alBaraka BANKNOT

Türkiye - TCMB Rezerv Yeterlilik

Bize göre, TCMB rezervleri arzu edilen seviyelerde olmasa da dış borç çevirme oranları da düşünüldüğünde kritik dış borcu karşılayabilecek seviyelerde..

Toplam Rezerv vs (M2*0,2)

Milyar Dolar, Eşik Değer:1

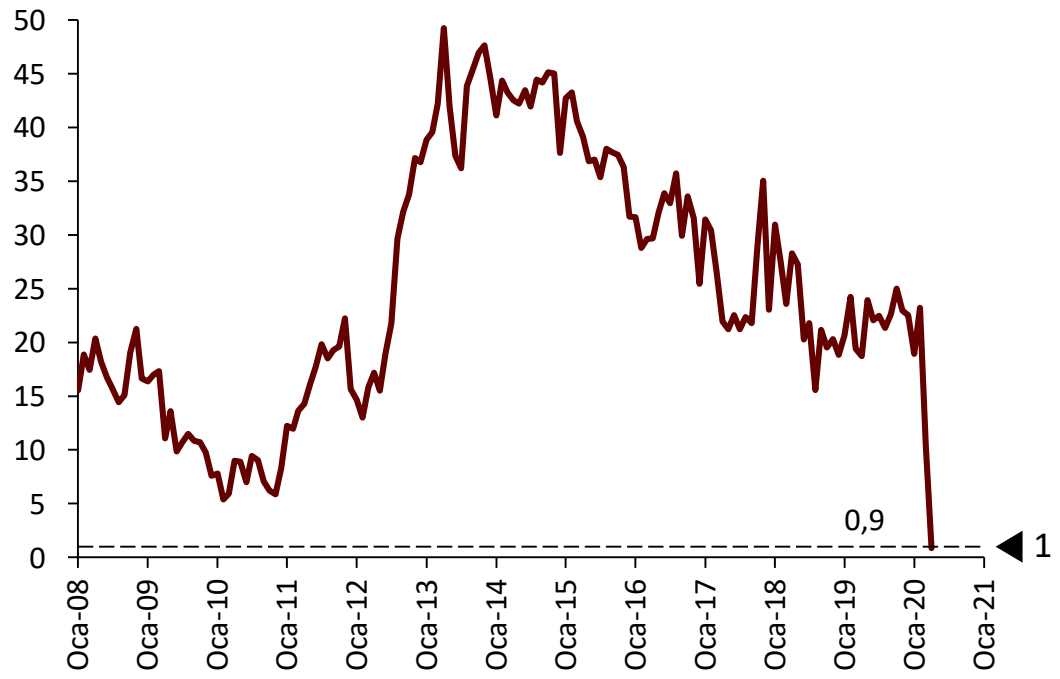

Toplam Döviz Rezervleri/Kritik Dış Borç*

%

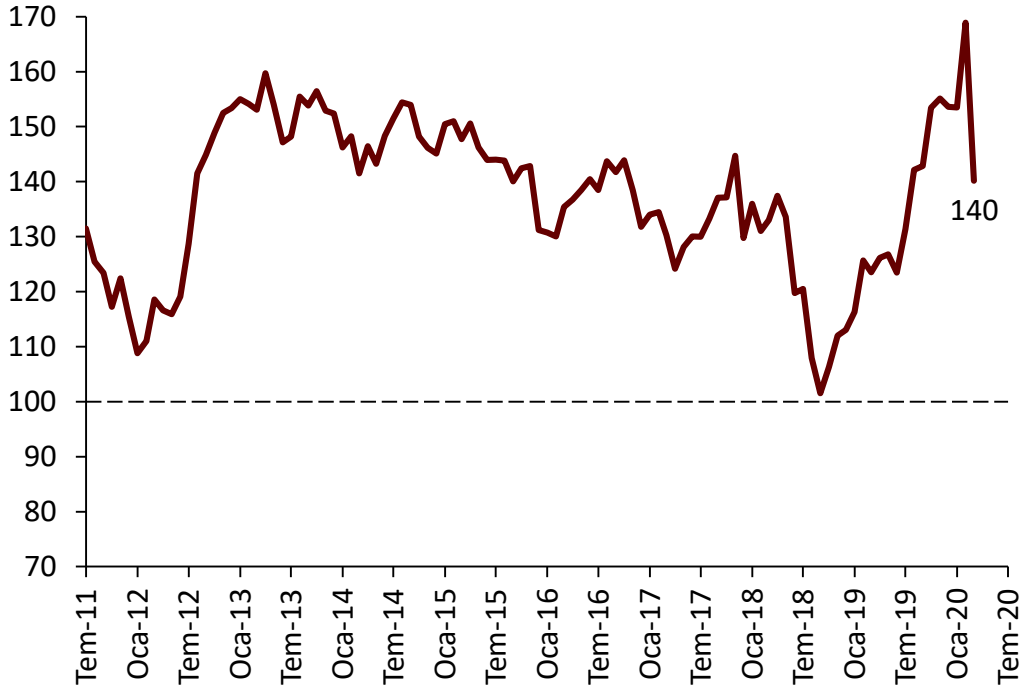

- ***Bir yıl ve daha kısa kalan** dış borçlarda **TCMB, Genel Yönetim, bankalar kredi borcu ve reel sektörün ticari kredi harici borçları toplamı**

Kaynak: TCMB, Albaraka Türk Ekonomik Araştırmalar

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

TCMB rezervleri istenilen düzeyde olmasa da kritik borçlar ve borç çevirme oranları düşünüldüğünde ciddi bir problem yaşamayacağımızı düşünüyoruz..

- Toplam borçlulukta Türkiye, **gelişmekte olan ülkelerine göre daha iyi** durumda.
- Her ne kadar **kamu ve hanehalkı borçluluğu** Covid-19 kaynaklı olarak artacak olsa da, bu alanlarda **Türkiye güçlü** durumda.
- **Özel sektör borçluluğu** son dönemlerde önemli oranda **artmış olup**, bu anlamda **birkaç EM ülkesi (Singapur, Çin, Kore, Şili) hariç**, **negatif** ayrışmaktayız.
- Türkiye'nin **1 yıl içerisinde vadesi gelecek dış borcu 168,9 Milyar $.** Yıl sonu tahminimiz olan **15 Milyar $ cari açıkla** birlikte düşünüldüğünde yaklaşık **184 Milyar $ finansman ihtiyacı** doğuyor!
- **Durun durun**…Tablo o kadar kritik değil. **168,9 Milyar $** borcun **68 Milyar $'lık kısmı kritik durumda**, cari açığı da hesaba katarsak ihtiyaç duyacağımız tutar **83 Milyar $.**
- Finansman ihtiyacı, **borç çevrilmediği durumda oluşacağı** için **borç çevirme oranları** ile düşündüğümüzde (**kötü ihtimali düşünüp %50 olarak varsayarsak**) ve buna cari açık finansmanımızı eklersek tutar **49 Milyar $ (34+15 Milyar $)** oluyor. Rezervin **Nisan sonu itibariyle 86 Milyar $ olduğu** düşünüldüğünde bir **yetersizlik durumunun oluşmamasını bekliyoruz.**
- Son tahlilde Haziran ayıyla birlikte ekonominin açılması ve olağanüstü durumların oluşmaması halinde, **kur ve CDS üzerinde baskı oluştursa da, finans ve finans dışı sektörün borcunu ödeyebileceğini düşünüyoruz.** Ayrıca borç çevirme oranlarının halihazırda **%50'nin üzerinde olması** ve ithalatı zorlayıcı önlemlerle **cari dengenin daha olumlu bir görünüm sergilemesi, durumu daha da rahatlatabilir.**

Kaynak: Albaraka Türk Ekonomik Araştırmalar

HİZMETE ÖZEL
Kişisel Veri İçermez

Teşekkürler..

alBaraka
BANKNOT